

ระบบการจัดการสุขภาวะชุมชนเพื่อตำบลแห่งการเรียนรู้
ตำบลบ้านหม้อ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

Community's Health Management System to Achieve a Model Tumbon
For Learning: The Study of Ban-mor Tumbon, Muang Distric,
Phetchaburi Province.

ปิ่นนเรศ กาศอุดม¹, หทัยชนก บัวเจริญ², กมลทิพย์ ชลัษฐธรรมเนียม³, จุฑารัตน์ ผู้พิทักษ์กุล⁴

1 วิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี

2 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

3 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ สมุทรปราการ

4 โรงพยาบาลหัวเฉียว

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้กระบวนการศึกษาชุมชนแบบเร่งด่วน ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระบบการจัดการสุขภาวะชุมชนเพื่อตำบลแห่งการเรียนรู้ ตำบลบ้านหม้อ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี จากแหล่งข้อมูลประกอบด้วย 1) การศึกษาเอกสารได้แก่ เอกสารข้อมูลตำบล รายงานประจำปี ของตำบล 2) การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในครั้งนี้นี้คือ ผู้บริหาร แกนนำจากภาคท้องถิ่น ภาคท้องที่ ภาคประชาชน หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง วิทยากรชุมชน และผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมหรือเกี่ยวข้องสำคัญเชื่อมโยงกับการขับเคลื่อนตำบลสุขภาวะจำนวน 90 คน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้กระบวนการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการศึกษา พบว่าระบบการจัดการสุขภาวะชุมชนเพื่อตำบลแห่งการเรียนรู้ ของตำบลบ้านหม้อ ประกอบด้วย 1) ฐานคิดในการดำเนินการพัฒนาตำบลเพื่อจัดการตำบลสุขภาวะประกอบด้วย (1) การสร้างการมีส่วนร่วม (ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบ) เป็นการเน้นการพัฒนาและปรับวิธีคิดเชิงบริหารจัดการบนพื้นฐาน การมองปัญหาของตำบล เพื่อสร้างฐานความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของ และสร้างการร่วมคิดในรูปแบบองค์กรชุมชน ร่วมทำร่วมกันทุกภาคส่วน และร่วมตรวจสอบการทำงานจากทุกภาคีในการขับเคลื่อนตามสู่เป้าหมายการจัดการตนเอง (2) การปรับรูปแบบความสัมพันธ์เพื่อจัดการชุมชน เป็นแนวทางการทำงานที่ยึดการมีส่วนร่วมบนฐานการปรับความสัมพันธ์ ของคนภายในองค์กร ระหว่างองค์กรท้องที่ ระหว่างหน่วยงานต่างๆที่ดูแลประชาชนในพื้นที่ และ การสร้างกิจกรรมสัมพันธ์ในชุมชน (3) หนุนเสริมองค์กรชุมชนเกิดการจัดการตนเอง ให้เป็นกลไกให้ภาคีทุกภาคส่วนสามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงชีวิตของประชาชนให้ได้รับสิ่งที่ดีขึ้นภายใต้การจัดการตนเอง เกิดการยกระดับการเรียนรู้ของการขับเคลื่อนไปสู่ตำบลสุขภาวะ 2) ระบบการจัดการสุขภาวะชุมชนโดยชุมชนขององค์กรบริหารส่วนตำบลบ้านหม้อ ประกอบด้วยระบบย่อย ดังนี้ (1) ระบบการบริหารจัดการท้องถิ่น (2) ระบบการเรียนรู้ชุมชน (3) ระบบจัดการสิ่งแวดล้อมและเกษตรอินทรีย์ (4) ระบบสวัสดิการชุมชน (5) ระบบวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น (6) ระบบเศรษฐกิจชุมชน (7) ระบบสุขภาพชุมชน 3) ผลลัพธ์และปัจจัยเงื่อนไขความสำเร็จ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหม้อได้รับการยอมรับและได้รับรางวัลจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งด้านการบริหารอย่างธรรมาภิบาล ด้านสุขภาพ และด้านผู้นำ ทั้งนี้มาจากปัจจัยเงื่อนไขความสำเร็จคือ ผู้บริหารที่เป็นนักบริหารจัดการที่ดี มีความตั้งใจในการ บริหารจัดการตำบลแบบมีส่วนร่วม โดยร่วมคิด ร่วมทำกับท้องถิ่น ท้องที่ องค์กรชุมชนและภาคประชาชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ ควรมีการถอดบทเรียนความสำเร็จในการจัดการเชิงระบบ ให้เห็นกระบวนการของการจัดการของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งท้องถิ่น ท้องที่ ภาคประชาชน และหน่วยงานที่เข้ามาเกี่ยวข้องในการพัฒนาตำบล และจัดทำเป็นบทเรียนเพื่อนำไปขยายผลการพัฒนาและเป็นต้นแบบกับตำบลอื่นๆ รวมทั้งนำใช้ข้อมูลที่ได้เพื่อการวางแผนพัฒนาตำบลต่อไป

คำสำคัญ: สุขภาวะชุมชน ตำบลแห่งการเรียนรู้ ตำบลบ้านหม้อ